

MLEKARSKA SAVETODAVNA SLUŽBA U DANSKOJ

Poljoprivreda Danske, koja je dosta razvijena, većinom je usmerena na stočarstvo koje poljoprivrednicima donosi 45—50% prihoda od ukupne zarade. Najviše prihoda, skoro sav prihod, dolazi danskim proizvođačima od proizvodnje mleka, koje prodaju mlekarama čiji je broj, i to samo zadružnih, oko 1.500.

Za ovako visoku proizvodnju mleka pored materijalne koristi usled dobrih klimatskih uslova, zbog dobrih pašnjaka, i t. d. ima dosta i udela Savetodavna mlekarska služba u Danskoj. Pošto je većina mlekara u Danskoj zadružnog karaktera, a osnovali su ih sami proizvođači, sve ove mlekare su udružene u svoje Oblasne saveze, a ovi opet u Glavni mlekarski savez Danske sa sedištem u Orhusu.

Pri Glavnom mlekarskom savezu postoji kao posebno telo Savetodavna služba za proizvodnju dobrih mlečnih proizvoda i za proizvodnju dobrog mleka. Savetodavnu službu sačinjavaju 14 konzulenata-agronoma, koji su raspoređeni po celoj teritoriji Danske, i na svojoj teritoriji imaju zadatak unapređenja mlečne proizvodnje, povećanje količine dobrog mleka, ishranu i negu krava, mužu i postupke sa mlekomo posle muže do otpreme mleka u mlekare.

Konzulenti su u svome radu samostalni i dužni su jednom u mesecu da podnesu izveštaje o radu mlekara na svojoj teritoriji i o postignutom uspehu u radu sa proizvođačima. U svome obilaženju mlekara konzulenti nastoje da u zajednici sa stručnjacima pri mlekarama organizuju proizvodnju sireva, maslaca po najnovijim tehnološkim metodama, da proizvodnja proizvoda bude stalno dobra, da se mleko najracionalnije iskoristi, kako bi mlekare postigle najbolji uspeh. Na pitanje: »Zar nisu dovoljni mlekarski stručnjaci, zaposleni po mlekarama, za dobru proizvodnju?« — odgovoreno nam je da su oni zaista dobri i bili bi dovoljni, ali se često dešava da jedan stručnjak prelazi preko grešaka u svojoj mlekari, jer bi ispravljanje tih grešaka umanjilo materijalne koristi te mlekare. Na ovaj način, tj. saradnjom sa mlekarskim konzulentima, gleda se da se greške svedu na najmanju meru.

Od celokupnog danskog izvoza 20% otpada na mleko i mlečne proizvode. Pošto je na inostranom tržištu konkurencija u sirevima dosta jaka i velika, u Kopenhagenu postoji Zavod-ustanova koja ima zadatak da ispituje kvalitete svih sireva koji se proizvode u Danskoj. Pošto je ova ustanova državnog karaktera ona ima pravo zabrane prodaje i izvoza sireva koji po svome kvalitetu ne odgovaraju sirevima koje su mlekare proizvele. Isti je slučaj i sa maslacem, samo se ispitivanje maslaca vrši u mestima odakle se izvozi, jer je proizvodnja maslaca za izvoz mnogo veća. Mlekare se zbog loše proizvodnje novčano kažnjavaju. Da ne bi pojedine mlekare došle u situaciju da im se cela mesečna proizvodnja zabrani za izvoz i prodaju, u punoj meri se koriste saveti koje im daju konzulenti, jer oni moraju biti upoznati sa najnovijim tekovinama u mlekarскоj industriji. Konzulenti su u stalnoj vezi sa svojim Savezom gde rade najbolji mlekarski stručnjaci, sa Poljoprivrednim i Mlekarskim fakultetima, tako da moraju sve savremenije metode u mlekarскоj tehnici poznavati. Dalje, dužni su da pišu i uče, jer godišnje moraju pred stručnom ispitnom komisijom da proveravaju svoje znanje. Ukoliko neke mlekare pokazuju konstantan

neuspeh, onda se to u velikoj meri pripisuje i konzulentu, koji je dužan da vodi računa o toj mlekari. Može se desiti da konzulent bude i otpušten ako se dovoljno ne zalaže na poslu i ne pokazuje vidne uspehe. Konzulenti su takođe u stalnoj vezi sa kontrolnim državnim organima (sanitarna policija, veterinarska služba i t. d.) i preko tih institucija kažnjavaju pojedina mlékarska preduzeća koja neće i ne žele da ispunjavaju savete koje im pruža Savetodavna služba. Ovi se slučajevi retko dešavaju, jer mlekare traže i zahtevaju da im konzulenti što češće dolaze.

Što se tiče saradnje sa proizvođačima mleka postignut je najveći uspeh iz razloga što su proizvođači uvideli koristi koje im donose ljudi koji poznaju principe gajenja stoke. Danski seljak je svestan da mu proizvodnja mleka donosi najveće materijalne koristi, pa zbog toga želi da ga Savetodavna služba što češće posećuje i da po njenim savetima gaji svoju stoku. Nikad se ne dešava da poljoprivrednik preduzme neku meru radi unapređenja svoga stočarstva, a da se ne posavetuje sa konzulentima. Svoje poverenje kod seljaka konzulenti su stekli svojim radom na unapređenju poljoprivrede, tj. stočarstva. Mere koje preduzimaju Mlekarski savez preko svoje Savetodavne službe uspele su da preobrazu crveno dansko goveće u mlečni tip grla. Najveći uspeh je Savetodavna služba postigla u borbi protiv tuberkuloze kod goveda. U zajednici sa veterinarskom službom uspele su da u kratkom roku iskorene tuberkulozu i da na taj način stvore idealno goveće za produkciju mleka.

U radu Savetodavne službe pomažu i državni organi, jer u Danskoj postoje zakoni koji predviđaju stroge kazne, ako se desi da proizvođač ne isporučuje mleko, po određenom standardu i ako pokušava da vara, tj. da prodaje obrano, prijavo i razvodnjeno mleko.

Savetodavnoj službi stoji takođe na raspoloženju savremena laboratorija iz koje se mogu dobiti podaci za svakog proizvođača mleka koji nosi mleko u zadružne mlekare. Jednom u mesec dana sve mlékare moraju da pošalju uzorke mleka svojih proizvođača u ovu laboratoriju gde se uzimaju probe na TBC i bang.

Na ovaj način kontrolisanjem mleka postignuto je da se odmah reaguje na promene i bolesti koje mogu da nastupe nesavesnim radom proizvođača. Ispitivanje mleka je centralizovano, iz razloga što mlekare ispituju mleko samo na procenat masti i broj bakterija reduktaznom probom. Kažu da se ovakvim centralizovanim ispitivanjem mleka smanjuju troškovi ispitivanja, a efekat preduzetih mera je mnogo bolji, kada mere poboljšanja poduzimlju iz centra.

Pogrešno bi bilo misliti da samo Mlekarski savez preduzima mere za popravku kvaliteta mleka, pošto postoje i državne laboratorije koje ispituju mleko od proizvođača i mleko koje mlekare liferuju kao konzumno. Mlekare se strogo kažnjavaju, ako prime loše mleko od proizvođača, jer nisu dovoljno obratile pažnju na svoje isporučioce mleka. Samim kažnjavanjem mlekara zbog lošeg kvaliteta mleka u mnogome je umanjen uspeh konzulenata koji rade sa tom mlekaram, što u krajnjoj liniji može da dovede i do kažnjavanja konzulenta.

Za svoje postignute uspehe u radu sa mlekarama i proizvođačima mleka, konzulenti su dobro nagrađeni od Glavnog mlekarskog saveza, a i od države, ako pokažu naročite uspehe.